

Về thăm quê hương

• TRUYỆN NGẮN CỦA ĐÔNG BÍCH

Từ khi lập gia đình, nàng tự đặt lấy cho mình nhiều bổn phận và trách nhiệm. Người đàn bà trưởng thành biết rõ hơn ai hết những điều mình tìm kiếm, mong đợi và thiếu vắng... Ví dụ như: Tình mẫu tử. Nàng mơ ước một đứa con nhỏ, da thịt trẻ con thom nòng, gương mặt trẻ thơ thiên thần. Trước đây mỗi lần đi ngang qua một gian hàng bán đồ trẻ con nàng hay bước qua nhanh và nhìn thẳng. Bây giờ nàng lại gần, chú ý, hỏi han...

Mẹ chồng nàng còn nóng ruột hơn nàng gấp bội. Đến nỗi có lần nàng cáu kỉnh với chồng:

- Nếu biết lấy anh để ...làm một cái máy để chắc em lui...

Lần nào anh chồng cũng an ủi vợ:

- Má già rồi lắm cảm em ơi. Có con cũng được mà không có cũng được. Không có con, anh dẫn em đi du lịch vòng vòng. Có con, em đi du lịch thẳng đường... tại gia. Người ta cũng như giấy dép. Có số cả em ơi...

Nàng ghét nhất cái biệt danh “người cô độc” mà bà mẹ vẫn gọi ông con. Bà bảo:

- Cái thằng cô độc. Lúc nhỏ có cha thì như không cha. Lớn lên có vợ thì không con. Cô độc, cô quả.

Nàng có cần nhần, ông con có bứt tóc bứt tai rồi cũng đành chịu thua. Tình trạng cuộc chiến tranh “cô độc” kéo dài được trên một năm thì cũng may bà cụ có đề tài khác mới lạ và nóng bỏng, đi sát thời sự hơn nhiều. Đó là: về thăm quê hương. Chàng có mấy anh em, đều đã ở ngoại quốc. Nàng cũng thế. Gia đình, cha mẹ đều ở xứ người. Chẳng có ai nói gì đến chuyện về thăm quê hương. Cho đến một buổi sáng...

- Mẹ sẽ đi về Việt Nam tháng tới với bà Nam. Tụi con lo giấy tờ cho mẹ...

Nàng im lặng, rút lui trước. “Ông con” ở lại khuyên giải mẹ. Vô ích. Vì chỉ hai tháng sau, cụ nhờ người lo xong cái Re-Entry Permit. Rồi:

- Tau có tiền, tau đi. Con đi lấy vé máy bay cho mẹ...

Vợ chồng nàng ngàn ngừ thì mỗi ngày mỗi được nghe chuyện quê hương. Nào là:

- Mẹ đang ở quê, cả đời mẹ không xa bà ngoại. Vậy mà nghe con đi, là đi theo, bỏ mẹ, bỏ cha. Bà ngoại chết hai năm mẹ chưa về được...

Hôm khác thì: Ông Hưng về, qua lại cho hay Cô Quỳnh ăn chay trường đã năm năm, chân cẳng run hết trơn, lên cầu thang phải bò... Mẹ già, mẹ chết chẳng thấy được ai ...

Cái điệp khúc “Tao già, tao chết” nghe đến nẫu người. “Ông con” chịu không thấu, bèn đi mua vé máy bay. Cụ khỏe mạnh lắm, chuẩn bị hành trang... về thăm quê hương. Hai tuần trước ngày đi bỗng lăn đùng ra vì mật có sạn. Mổ xẻ mất luôn cái mật, đau tới, đau lui hết ba, bốn tháng. Vừa đi lại vụng vụng lại nghe chuyện đi về. Lần thứ hai, “khá” hơn lần đầu, bốn ngày trước khi lên máy bay, cụ bị sưng khớp xương cấp tính, đầu gối bên trái to bằng trái bưởi, thầy thuốc không cho đi... Mấy cái quần đen mới may cho chuyển đi, đôi giày đen mới tậu lại được lôi ra, lôi vào valy cùng với mấy tá đầu gió xanh, đầu cù là con cộp... Cụ đi ra đi vào, mặt dài như trái bí, mắng mỗ đầu gối sưng: Sao bữa nay, mày không đau... Mạnh lại mần chi?...

Cụ bực dọc mắng luôn mấy con sâu dấm ăn cái rau, cái đậu cụ trồng: ở Việt Nam, người ta làm rẫy mẩu này, mẩu kia làm gì có lắm sâu thế kia. Vừa mới nhú lá non lên là sâu ăn liền. Ở quê, mẹ trồng xong để đó, cây trái lớn như thổi. Xứ này, trồng cây ớt cũng xâm xoi như cây vàng... Vậy mà cũng không xong với ba con sâu...

Thái độ hay nhất của nàng dâu tị nạn trước vấn đề to lớn... mẹ chồng đòi về thăm quê... là chuẩn đi chỗ khác để mặc "ông con" đối phó với ...tình thế khẩn trương. Lần thứ ba - nhất quá tam - Cụ cũng đã có vé chỉ chờ ngày đi. Một tuần trước đó, cụ đi theo hai vợ chồng đến một vườn cây. Trời đột nhiên nóng dữ. Đến được nơi, đi chưa được mười phút, cụ muốn xỉu, hai vợ chồng phải đưa vào bóng mát, ngồi thở. Chẳng là vì mười mấy năm nay, cụ ở xứ lạnh, Cali là vùng nóng nhất trong tất cả các nơi, cụ phải lưu lạc cùng mấy ông con. Gặp ngày nóng Cali, cái gió Santa Ana khô khốc thổi qua cụ đủ dừ, ngộp hơi... Tuy nhiên, "biến cố" đó làm ông con trai cương quyết:

- Mẹ đi ra nắng một chút là muốn xỉu. Vậy mà đòi về Việt Nam. Mẹ, gọi điện thoại nói chuyện với ông Hưng đi. Ông ấy còn mạnh, còn đi đánh tennis được, vậy mà đi Việt Nam về, ông còn vào nhà thương nằm hơn một tháng. Mẹ đi, lỡ nằm đường bên Thái, bên Phi, làm sao đây?

Cụ im lặng, sự im lặng nào nùng. Có lần ông con bàn với vợ:

- Hay...cho mẹ về Việt Nam ở với cô Út. Ở đây mình đi cả ngày, mẹ buồn chịu không nổi.

Nàng thực tế:

- Ở đây thì mẹ buồn. Về trong đó thì mẹ không nhớ mấy anh em ông à. Đó là chưa kể, bà già còn rành thuốc men hơn em. Đầu bị ngứa, cụ đi bác sĩ than ngứa đầu, bác sĩ cho thuốc trị ngứa đầu. Cụ có thuốc nhức xương, nhức đầu, khó thở, khó tiêu, thuốc trị mắt khô, không có nước mắt, thuốc trị mắt ướt, ghèn nhiều, kem sức chân tay cho khỏi khô, khỏi nứt, kem này cho máu chạy điều hòa... Về trong đó, anh liệu có gửi hết các thứ này về Việt Nam cho mẹ được không...

Nàng khoải nghe chuyện đời xưa. Như sự tích cái sẹ nhỏ nằm vắt ngang lòng bàn tay trái của ông cồng. Vì khi nhỏ nghịch cái dao bửa cau của bà ngoại. Như: Cái thằng có nhiều cô mê muốn chết. Cô Lê hàng xóm đưa thư hẹn gặp nhau ở bụi chuối sau hè. Cô giáo Mỹ mạng cho mẹ từng cái lỗ quần... Nàng nghe cười ngất, buổi tối chốc quê "ông chồng":

- Anh nói mẹ, có quần rách thì em mua cái khác, chứ mạng thì em chịu.

Bà già kể "chiến tích" của ông con cho "con vợ nó" nghe như kể chiến tích của mình, hào hứng và khoải chí vô biên. Nào là: nó bị thương mới biết là con gái theo nó rần rần. Một con vào nhà thương nuôi, một con đòi vô thăm mà anh Hải con không cho lên,

một đứa đi Honda từ Châu Đốc lên tận Saigon.

Nàng nghe, cũng hứng chí y hệt bà già đang hứng chí kể. Nàng, sống ở Sài Gòn cho đến khi ra khỏi Việt Nam, có bà già là có hết ba miền đất nước. Nhất là khi nhân vật chính lại là ông chồng "lù đù vác cái lu mà chạy" của nàng. Cách đo khoảng cách không gian của bà già hay thiệt. Ví dụ như chợ Kiên Giang chỉ cách nhà mình một khoảng... bằng nói lớn tiếng là nghe thấy. Hoặc từ Long Xuyên đi ngược dòng Hậu Giang đến Nàng Gù khoảng 5 giờ tàu có máy, từ Nàng Gù đến Bà Triệu khoảng 1 giờ, từ Bà Triệu đi theo Kinh Sáng nối đến Kinh 13 khoảng 1 tiếng nữa... Theo bà già thì Vùng Nàng Gù có một đảng cướp nổi tiếng mà đảng trưởng là một ông tên Hiếu, muốn cướp ai thì cướp, con gái trong vùng muốn ai là bắt người đó. Sau này ông Thiệu dụ ra hàng và phong chức Thiếu Tá đồng hóa cho ông chúa đảng cướp. Nàng nghe, tự nhủ mình ở đâu trong đất nước Việt Nam thời đó? Có quá nhiều chuyện sao mình không biết nhỉ? Bà già mặc cứ kể chuyện bằng bằng, kể cả những chuyện cần phải giữ kín cho ông con trai. Có khi nàng châm chọc: phải chi "ảnh" không cưới con, bây giờ mẹ về quê, tìm lại cô giáo Thắm, cô giáo Mỹ cho ảnh. Ông con gật gù:

- Chuyện hai mươi năm về trước em ơi. Bây giờ tìm lại họ để anh làm ông ngoại chắc....

Dĩ nhiên chưa về thăm quê hương thì mặt bà già mỗi ngày còn dài như trái bí đao. Nàng đổ dành: mình muốn người quay phim trong nhà gửi ra cho mẹ xem cho đỡ nhớ. Nàng nhắc nhủ chồng: Viết thư về cho mấy cậu, mấy dì. Gửi tiền về nhắc họ viết thư ra cho mẹ...

Sáng hôm nay, thức dậy, nàng nhỏ lấy cho mình một sợi tóc sâu mọc dựng ngược trên đỉnh trán mà nghĩ đến tuổi già của chính mình. Nàng sẽ không có gì để kể cho con cháu nghe. Cái đời lưu vong có gì mà kể, không lẽ lại kể cho chúng nghe những thắng cảnh trên thế giới mình đã đi qua: Tháp Eiffel, Thác Niagara, Cầu Golden Gate để con cháu cười bà già lảm cẩm. Tuy nhiên ít ra nàng đã có thể chuẩn bị một đời độc lập để khi lớn tuổi không phiền đến con, đến cháu. Sống bên cạnh mẹ chồng, nàng thương luôn các mẹ già Việt Nam lưu lạc. Cái đời sống bằng trí nhớ tội nghiệp biết là bao. Và như thế, "về thăm quê hương" đối với các cụ già đâu phải là một vấn đề đơn giản như các ông thanh niên nhằm mua vui một vài trống canh...

